

Затверджено науково-методичною
радою ЖДТУ
протокол від «__»_____ 20__ р.
№__

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для теоретичної, практичної та для самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни
«РИНОК ПРИРОДНОГО КАМЕНЮ»

для студентів освітнього рівня «бакалавр»
спеціальності 184 «Гірництво»
освітньо-професійна програма «Розробка родовищ та
видобування корисних копалин»
гірничо-екологічний факультет
кафедра розробки родовищ корисних копалин ім. проф. Бакки М.Т.

Розглянуто і рекомендовано
на засіданні кафедри розробки
родовищ корисних копалин ім.
проф. Бакки М.Т. протокол від
«__» _____ 20__ р. № __

Розробник: к.т.н., ст. викл. кафедри родовищ корисних копалин
ім. проф. Бакки М.Т. Шамрай В.І.

Житомир
2017 – 2018 н.р.

УДК 622

Шамрай В.І. Методичні вказівки до теоретичного, практичного та самостійного вивчення дисципліни «Ринок природного каменю» для студентів денної та заочної форм навчання, що навчаються за спеціальністю: 184 «Гірництво», спеціалізація «Розробка родовищ та видобування корисних копалин» – Житомир: ЖДТУ, 2018. – 14 с.

Упорядники:

Шамрай Володимир Ігорович, кандидат технічних наук, ст. викл. кафедри розробки родовищ корисних копалин ім. проф. Бакки М.Т. Житомирського державного технологічного університету

Відповідальний за випуск:

Підвисоцький Віктор Тодосійович, доктор геологічних наук, завідувач кафедри розробки родовищ корисних копалин ім. проф. Бакки М.Т.

Рецензент:

Толкач Олександр Миколайович, кандидат технічних наук, доцент кафедри розробки родовищ корисних копалин ім. проф. Бакка М.Т. Житомирського державного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ	4
Програма навчальної дисципліни	5
Структура (тематичний план) навчальної дисципліни	6
Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять	6
Завдання для самостійної роботи	7
Тематика рефератів	8
Контрольні запитання	10
Рекомендована література	13

Вступ

Мета та завдання навчальної дисципліни

Україна відноситься до країн з розвиненою мінерально-сировинною базою, зокрема на камінь облицювальний. Завдяки своїм декоративним та фізико-механічних властивостям українські природні облицювальні камені широко відомі у всьому світі, а тому Україна має змогу реалізувати свій мінерально-сировинний потенціал і зайняти гідне місце у світовому бізнесі природного декоративного каменю.

Завдяки становленню і розвитку ринкової економіки провідною формою господарювання стала підприємницька діяльність. З впровадження підприємницької діяльності в каменевидобувній та каменеобробній галузях гірничої промисловості кам'яний бізнес отримав значний поштовх у своєму розвитку. Але разом з цим постала гостра проблема у підготовці висококваліфікованих спеціалістів, бізнесменів здатних у своїй діяльності реалізувати усі вимоги ринкових відносин.

Інтенсифікація підприємницької діяльності з одного боку та наявність великих покладів декоративних облицювальних каменів, з високими фізико-механічними та декоративними властивостями – з другого боку обумовлюють актуальність вивчення курсу “Ринок природного каменю”.

Метою дисципліни «Ринок природного каменю» є здобуття знань про сучасний стан каменедобувної та каменеобробної галузей в Україні та світі, основні види підприємств та їх маркетингову діяльність, основні аспекти товарообігу, проведення експертизи якості продукції з каменю та його основні аспекти транспортування.

Завданнями вивчення дисципліни є вивчення:

- класифікації природного каменю;
- структури кам'яного бізнесу на внутрішньому та світовому ринках;
- основних типів підприємств та їх діяльності;
- маркетингової діяльності у каменеобробній та каменевидобувній галузях;
- основних аспектів транспортування виробів з природного каменю;
- механізму проведення експертизи, критеріїв оцінки якості природного каменю та виробів з нього

Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами таких **компетенцій**:

- вміння планувати підприємницьку діяльність;
- проведення маркетингових досліджень;
- діагностування якості блочної сировини та кам'яних виробів.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Тема № 1. Аналіз кам'яного ринку

Сучасний стан каменедобувної та каменеобробної галузей України та світу. Еволюція цін на ринку Європи. Тенденції розвитку світового ринку декоративного каменю. Перспективи розвитку кам'яної галузі. Експорт та імпорт природного каменю.

Тема № 2. Основні види підприємств та їх діяльність

Поняття та види підприємств. Договірні відносини підприємств. Кадрова політика підприємства. Обумовленість використання бізнес-планування в підприємницькій діяльності. Структура й обсяг бізнес-плану. План маркетингу та ціноутворення. План виробництва. Зміст та принципи комерційного розрахунку.

Тема № 3. Маркетингова орієнтація підприємницької діяльності в кам'яному бізнесі

Процес управління маркетингом та його структура. Маркетингові дослідження. Стимулювання торговельної діяльності у кам'яному бізнесі. Реклама – основний інструмент маркетингових технологій.

Змістовий модуль 2

Тема № 4. Основні види кам'яної продукції, вимоги до них та ціни

Торгові марки природного декоративного каменю та їх складові. Характеристика основних типів природного каменю та виробів з нього. Вимоги щодо якості продукції з природного каменю та ціни на них.

Тема № 5. Експертна оцінка виробів з природного каменю

Проведення експертизи продукції з природного каменю. Критерії оцінки якості природного каменю та виробів з нього.

Тема № 6. Транспортування кам'яної продукції

Основні аспекти транспортування продукції з природного каменю. Типи контейнерів для транспортування продукції з природного каменю. Методи кріплення продукції з природного каменю для подальшого транспортування.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Кредитні МОДУЛІ	Змістовні модулі	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Практичні	Самостійна а робота
1	2	3	4	5	6
№ 1	Модуль 1				
	Тема № 1. Аналіз кам'яного ринку	12	2	2	8
	Тема № 2. Основні види підприємств та їх діяльність	32	6	6	20
	Тема № 3. Маркетингова орієнтація підприємницької діяльності в кам'яному бізнесі	46	8	8	30
	<i>Разом змістовий модуль 1</i>	90	16	16	58
№ 2	Модуль 2				
	Тема № 4. Основні види кам'яної продукції, вимоги до них та ціни	32	6	6	20
	Тема № 5. Експертна оцінка виробів з природного каменю	26	4	4	18
	Тема № 6. Транспортування кам'яної продукції	32	6	6	20
	<i>Разом змістовний модуль 2</i>	90	16	16	58
	<i>ВСЬОГО</i>	180	32	32	116

Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Вибір технологічної схеми обробки. Визначення потрібної кількості сировини.	4
2.	Розрахунок процесу розпилювання блоків на плити-заготовки (штрипсове розпилювання).	4
3.	Розрахунок процесу розпилювання блоків на плити-заготовки (алмазне дискове розпилювання).	4
4.	Окантування плит-заготовок	4
5.	Шліфування та полірування плит	4
6.	Водопостачання і шламове господарство	4
7.	Вибір внутрішньоцехового транспорту	4
8.	Визначення складу і чисельності працівників	4
РАЗОМ		32

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виникнення та еволюція поняття „підприємництво”.	2
2	Основні функції підприємництва та комплексна характеристика його сучасної сутності.	2
3	Приватна власність як економічна основа підприємництва.	2
4	Ліцензування підприємницької діяльності.	2
5	Державна реєстрація підприємства.	2
6	Укладання засновницького договору та статуту.	2
7	Бізнес-план підприємства.	2
8	Основні етапи створення підприємства.	2
9	Патентування підприємницької діяльності.	2
10	Об’єктивна необхідність самоорганізації суб’єктів підприємництва. Етапи становлення громадських об’єднань підприємців в Україні.	4
11	Елементи моделі і концепція маркетингового менеджменту на підприємстві.	4
12	Необхідні заходи і проблеми впровадження маркетингового менеджменту в ринкових умовах.	4
13	Основні процедури процесу управління маркетингом підприємства.	4
14	Сутність, цілі, функції та завдання організаційних структур маркетингу. Рівні маркетингового управління.	4
15	Способи організації маркетингових структур. Способи організації маркетингових структур.	2
16	Сучасні тенденції розвитку організаційних структур маркетингу.	2
17	Принципи, алгоритм та вимоги створення маркетингових структур на підприємстві.	2
18	Поняття, принципи, функції і завдання маркетингового планування.	2
19	Система маркетингового планування.	2
20	Маркетинговий план: поняття, класифікація. Особливості маркетингового планування в різних організаціях.	2
21	Стратегія підприємства: сутність і класифікація.	4

1	2	3
22	Сутність і зміст стратегій маркетингу.	2
23	Маркетингові стратегії малих підприємств.	4
24	Особливості стратегії зростання середніх підприємств.	4
25	Особливості стратегії зростання великих підприємств.	4
26	Маркетингове стратегічне планування: сутність, мета, завдання, значення та особливості.	4
27	Модель та етапи стратегічного планування маркетингу.	4
28	Стратегічний аналіз: сутність, завдання, функції, елементи та вимоги.	4
29	Склад і зміст робіт та методи стратегічного аналізу.	4
30	Сутність місії та її роль. Характеристика стратегічної місії підприємства.	4
31	Фази і процедури встановлення цілей. Узагальнені й початкові цілі.	4
32	Розробка, вибір та оцінка стратегії як етап стратегічного планування.	4
33	Поняття і основні розділи стратегічного плану. Розроблення стратегічного плану в підрозділах компанії.	4
34	Виконання стратегії як етап стратегічного планування.	4
35	Елементи системи стратегічного контролю.	4
36	Маркетинговий аудит: сутність, мета і його принципові характеристики.	4
37	Етапи і напрямки маркетингового аудиту.	4
	Разом	116

Тематика рефератів

1. Аналіз та перспективи розвитку кам'яного бізнесу України та Житомирщини зокрема.
2. Характеристика каменевидобувної та каменеобробної галузі України.
3. Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання.
4. Підприємницький, споживчий, трудовий та державний бізнес.
5. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки в бізнесі.
6. Торгівля і комерція в бізнесі.
7. Бізнес-план як інструмент виробничої діяльності.
8. Бізнес-план каменевидобувного підприємства.
9. Бізнес-план каменеобробного підприємства.
10. Господарські товариства в Україні.
11. Принципи, умови організації та механізм створення підприємницького бізнесу.

12. Порядок державної реєстрації, ліцензування та патентування підприємницької діяльності. обмеження в здійсненні бізнесу.
13. Умови та порядок відновлення платоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності або визнання його банкрутом.
14. Банкрутство, санація та ліквідація підприємства.
15. Функції та форма господарського договору, порядок його укладання та виконання.
16. Організація договірних взаємовідносин у бізнесі. Формування умов договору.
17. Партнерські зв'язки: сутність та організаційно-правова форма. Напрямки та форми співробітництва партнерів.
18. Інфраструктура бізнесу: фінанси, кредит, банки, лізингові компанії, факторингові фірми, консалтингові компанії та аудиторські фірми.
19. Інфраструктура бізнесу: система страхування, фондовий ринок, інформаційно-технологічні системи, рекламні агентства і засоби масової інформації, система навчання.
20. Принципи побудови та призначення системи оподаткування. Платники податків і зборів (обов'язкових платежів).
21. Права, обов'язки та відповідальність платників податків. Види податків і зборів, що справляються на території України.
22. Конкуренція – найважливіша риса ринкової економіки.
23. Ринок як форма організації суспільного виробництва. Ринкове господарство і його основні суб'єкти.
24. Сучасний ринок каменю, його структура і функції.
25. Ринок кам'яної продукції України та її місце на світовому ринку.
26. Суть, мета, функції та технологія маркетингової діяльності в кам'яному бізнесі.
27. Роль маркетингу в кам'яному бізнесі.
28. Маркетингові методи підвищення конкурентоспроможності кам'яної продукції.
29. Планування маркетингу.
30. Управління маркетингом та розширення його меж.
31. Суть менеджменту і проблеми його розвитку.
32. Організаційна структура і функції менеджменту.
33. Сучасні теорії та напрямки менеджменту. Вибір управлінської стратегії.
34. Роль менеджера в управлінні бізнесом.
35. Управління конфліктними ситуаціями і стресами.
36. Державна підтримка розвитку кам'яного бізнесу в Україні.
37. Потреба державного регулювання бізнесу. Механізм регулювання бізнесу.
38. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

39. Поняття господарсько-правової відповідальності. Зміст, ознаки, функції та види відповідальності. Правові підстави відповідальності.

40. Охоронні засоби правового забезпечення державної реєстрації підприємств. Застосування правоохоронного законодавства при ліцензуванні підприємницької діяльності.

41. Адміністративна відповідальність за порушення порядку здійснення підприємницької діяльності. Захист прав підприємців при порушенні їх незаконними актами державних органів.

42. Законодавство про захист честі, гідності та ділової репутації підприємців і відшкодування моральної шкоди. Правові засоби захисту від недобросовісної конкуренції.

43. Підприємницький успіх і культура бізнесу.

44. Огляд світового ринку декоративного каміння. Тенденції розвитку.

45. Огляд світового ринку каменевидобувного обладнання. Тенденції розвитку.

46. Огляд світового ринку каменеобробного обладнання. Тенденції розвитку.

47. Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами.

Контрольні запитання

1. Потреба виникнення кам'яного бізнесу.
2. Родові ознаки бізнесу.
3. Стратегія і тактика бізнесу.
4. Аналіз та перспективи розвитку кам'яного бізнесу.
5. Форми власності в Україні: суб'єкти і об'єкти різних форм власності.
6. Економічна свобода – основна умова кам'яного бізнесу.
7. Рушійні сили розвитку бізнесу.
8. Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання.
9. Моделі підприємницького бізнесу.
10. Суб'єкти бізнесу.
11. Елементи системи бізнесу.
12. Принципи та умови організації підприємницького бізнесу.
13. Обмеження в здійсненні бізнесу.
14. Механізм створення підприємницького бізнесу.
15. Порядок державної реєстрації суб'єктів господарювання.
16. Засновницькі документи та їх підготовка.
17. Ліцензування та патентування підприємницької діяльності.
18. Види підприємств та їх об'єднання.
19. Створення і діяльність господарських товариств.
20. Припинення діяльності господарських товариств.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

21. Умови та порядок відновлення платоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності.
22. Поняття банкрутства.
23. Бізнес-план підприємницької діяльності.
24. Створення матеріальних благ і прибутку – основа функціонування виробництва.
25. Комерційний розрахунок як метод ведення виробничо-господарської діяльності.
26. Зовнішня та міжнародна торгівля.
27. Біржа та біржові операції.
28. Комерційна угода.
29. Посередництво як категорія ринку.
30. Організація договірних взаємовідносин в кам'яному бізнесі.
31. Поняття та особливі ознаки господарського договору.
32. Функції господарського договору.
33. Форма господарського договору.
34. Порядок укладання та виконання господарських договорів.
35. Партнерські зв'язки: сутність та організаційно-правова форма.
36. Напрямки і форми співробітництва партнерів.
37. Фінансова система.
38. Кредити підприємства.
39. Банківська система України.
40. Лізингові компанії.
41. Факторингові фірми.
42. Система страхування України.
43. Форми і види страхування.
44. Фондовий ринок України.
45. Система забезпечення функціонування бізнесу.
46. Принципи побудови та призначення системи оподаткування.
47. Елементи податкового механізму.
48. Права, обов'язки та відповідальність платників податків.
49. Податки: поняття та функції.
50. Класифікація податків.
51. Види зборів (обов'язкових платежів), що справляються на території України.
52. Ринок каменю як форма організації суспільного виробництва.
53. Ринкове господарство і його основні суб'єкти.
54. Сучасний ринок каменю, його структура і функції.
55. Розвиток конкуренції як основи ринкової економіки.
56. Поняття та мета маркетингової діяльності.
57. Принципи маркетингу.
58. Основні методи маркетингової діяльності.
59. Планування маркетингу.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

60. Управління маркетингом.
61. Суть менеджменту і проблеми його розвитку.
62. Організаційна структура менеджменту.
63. Основні функції менеджменту.
64. Сучасні теорії та напрямки менеджменту.
65. Вибір управлінської стратегії.
66. Менеджер як фактор виробництва та управління бізнесом.
67. Управління конфліктними ситуаціями та стресами.
68. Потреба державного регулювання бізнесу.
69. Структура механізму державного регулювання.
70. Механізм регулювання бізнесу.
71. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
72. Державна підтримка розвитку бізнесу в Україні.
73. Поняття господарсько-правової відповідальності.
74. Зміст та ознаки відповідальності.
75. Функції та види відповідальності.
76. Правові підстави відповідальності.
77. Охоронні засоби правового забезпечення державної реєстрації підприємств.
78. Застосування правоохоронного законодавства при ліцензуванні та патентуванні підприємницької діяльності.
79. Адміністративна відповідальність за порушення порядку заняття підприємництвом.
80. Захист прав підприємців при порушенні їх незаконними актами державних органів.
81. Захист честі, гідності та ділової репутації підприємців.
82. Правові засоби захисту від недобросовісної конкуренції.
83. Характеристика торгівельних марок декоративного каменю
84. Характеристика гранітів українських родовищ
85. Основні види тестування декоративного каменю
86. Характеристика фізико-механічних та декоративних властивостей декоративного каменю
87. Експертна оцінка якості декоративного каменю
88. Характеристика закордонних аналогів українського каменю
89. Товар у сировині
90. Товар у виробках
91. Способи транспортування товару
92. Методи кріплення товару

Рекомендована література***Основна література***

1. Карасев Ю.Г. Природный камень. Добыча блочного и стенового камня: Учебное пособие / Ю.Г. Карасев, Н.Т. Бакка // СПб.: Санкт-Петербургский горный ин-т (технический университет), 1997. - 428 с.
2. Синельников О.Б. Природный облицовочный камень: Часть I. Облицовочные камни: Учебное пособие / О.Б. Синельников. – М.: МГГУ, 2000. – 362 с.
3. Бакка Н.Т. Облицовочный камень Геолого-промышленная и технологическая оценка месторождений: Справочник / Н.Т. Бакка, И.В. Ильченко. – М.: Недра, 1992. – 255 с.
4. Волуев И.В. Безотходная технология добычи и обработки блочного природного камня / Ю.И. Сычев, В.Р. Ткач. – М.: Недра, 1994. – 154 с.
5. Латыпов Д.В. Управление запасами и сбытом продукции в холдинговой компании по добыче и обработке природного камня. М.: Горный информационно-аналитический бюллетень, №3,2003.
6. Латыпов Д.В. Обоснование влияния факторов на ритмичность камнеобрабатывающего производства в рыночных условиях. М.: Горный информационно-аналитический бюллетень, №8,2003.
7. Федорин В.Ю. Маркетинг природного камня. Научно-методические разработки. М., 2001.
8. Федорин В.Ю. Основные тенденции развития мирового рынка природного камня. Сб. статей МКК-Холдинг: «Организация, управление и экономика добычи и переработки природных строительных материалов». М., 2001.
9. ГОСТ 4219-81. Материалы облицовочные из природного камня и блоки для их изготовления. Номенклатура показателей. М., "Изд-во стандартов, 1982.
10. ГОСТ 9480-89. Плиты облицовочные пиленые из природного камня. Технические условия. М., Изд-во стандартов, 1989.
11. ГОСТ 9479-84. Блоки из природного камня для производства облицовочных изделий. Технические условия. М., Изд-во стандартов, 1987.
12. ГОСТ 4.206-83. Строительство. Материалы стеновые каменные. Номенклатура показателей. М., Изд-во стандартов, 1988.
13. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навчальний посібник. - 3-тє вид., випрал. і допов. - К. : Знання-Прес, 2006. - 285 с.
14. Виноградська А.М. Основи підприємництва: Навч. Посібник – 2-е видання перероблене і доповнене. – К.: Кондор – 2005. – 544 с.
15. Розвиток підприємництва в Україні. – К.: Нора-друк, 2003. – 248 с.
16. Близнюк С.В. Маркетинг в Україні. – К.: Вид-во «Політехніка», 2004. – 400 с.

17. Васильева Н. Игра на вымораживание // Бизнес. – 2005. – №23 (646). – С. 160-163.

18. Войчак А.В. Маркетинговый менеджмент: Підручник. – К.: КНЕУ, 1998. – 268 с.

Допоміжна література

1. Афонин А.С. Вхождение в бизнес: Практическое руководство. – Киев: МАУП, 1994 – 48 с.

2. Бізнес від “А” до “Я”: Довідник / За ред. проф. С.В. Мочерного, О.М. Нагорного /. – Львів: Світ; Трансфер, 1993. – 200 с.

3. Дайновский Ю.А. 505 приемов бизнеса. Маркетинг, менеджмент, реклама, торговля производство, налоги, стимулирование труда. – Киев: А.С.К., 1998. – 272 с.

4. Дашков Л.П., Данилов А.И., Тютюкина Е.Б. Предпринимательство и бизнес: Учебное пособие. – Москва: Информационно-внедренческий центр “Маркетинг”, 1995. – 304 с.

5. Иванов Ю.Б., Кравченко Ю.И., Хоменко М.М. Вступ до бізнесу. – Київ: Лібра, 1995. – 252 с.

6. Киселев А.П. Теория и практика современного бизнеса (или как создать фирму и работать на себя). – Киев: Либра, 1995. – 248 с.

7. Михайлов В.И. Азбука бизнеса (как начать свой бизнес). – С. Петербург: Союз, 1998. – 176 с.

8. Основи підприємництва і зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. За ред. В.А. Міщенка, – Київ: 1995. – 328 с.

9. Основы предпринимательского дела. Благородный бизнес. Под ред. Ю.М. Осипова, – Москва: Ассоция “Гуманитарное знание”, 1992. – 432 с.

10. Основы предпринимательской деятельности. Под ред. В.М. Власовой. – Москва: Финансы и статистика, 1994. – 496 с.

11. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник. – Київ: КНЕУ, 1998. – 352 с.

12. Приходько И.А. Молодому предпринимателю. – Москва: Молодая Гвардия, 1991. – 211 с.

13. Райзберг Б.Н. Предпринимательство и риск. – Москва: Знание, 1992. – 64 с.

14. Самоукин А.И., Шишов А.Л. Теория и практика бизнеса, 1992. – 320 с.

15. Саниахметова Н.О. Правовий захист підприємництва в Україні: Навч. посібник. – Київ: Юрінком Інтер, 1999. – 336 с.

16. Хоскинг А. Курс предпринимательства. Практическое пособие: Пер. с англ. – Москва: Международные отношения 1993. – 352 с.

17. Шпицнер Р. Азбука бизнесмена: Практ. пособие. – Минск: ООО “Мисанта”, 1994 – 200 с.

18. Энциклопедический словарь бизнесмена. Менеджмент, маркетинг, информатика. Под. ред. Молдованова В.И. – Киев: Техника, 1993. – 856 с.